

PHẬT GIÁO LÀO

VỚI QUÂN TÌNH NGUYỆN VÀ CHUYÊN GIA VIỆT NAM

Trung tướng, tiến sĩ KHQS Nguyễn Tiến Long*

Việt Nam là một quốc gia đa tôn giáo như: Phật giáo, Nho giáo, Đạo giáo, Thiên chúa giáo,... Không ít tôn giáo du nhập vào Việt Nam, theo thời gian được bản địa hóa. Phật giáo đã hòa quyện với tín ngưỡng tôn giáo của người Việt, có ảnh hưởng sâu rộng đến đời sống văn hóa của nhân dân, tạo thành dòng mạch chủ đạo trong suốt dòng chảy lịch sử dân tộc.

Quân đội nhân dân Việt Nam một thành phần của xã hội, về tín ngưỡng cán bộ, chiến sĩ được tự do lựa chọn tôn giáo mình yêu thích. Nhưng hoạt động tôn giáo của cá nhân không được gây tổn hại đến nhiệm vụ chung và tự do tín ngưỡng của người khác.

Đến nay, chưa có thống kê chính xác về tỷ lệ lựa chọn tôn giáo trong tín ngưỡng của cán bộ, chiến sĩ quân đội nhân dân Việt Nam. Qua khảo sát thực tế cho thấy, Phật giáo là tôn giáo có ảnh hưởng lớn đến đời sống tinh thần của người chiến sĩ. Cơ sở của Phật giáo gắn bó với nhiều người từ thuở thiếu thời đến khi trưởng thành tham gia quân ngũ. Hai cuộc kháng chiến chống giặc ngoại xâm để giải phóng dân tộc, giải phóng đất nước. Nhiều ngôi chùa là cơ sở cách mạng, là nơi che giấu, nơi đi về, địa chỉ liên lạc của cán bộ, nơi cất giấu tài liệu, vũ khí của cách mạng. Nhiều tăng ni đã cởi áo cà sa tham gia kháng chiến. Chùa Cổ Lễ ở tỉnh Nam Định, trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược, đã có 35 vị sư tham gia quân đội, trong đó 12 người đã anh dũng hy sinh vì tổ quốc, vì dân tộc.

Trong cuộc đấu tranh giải phóng đất nước, hàng vạn Phật tử miền Nam xuống đường và Hòa thượng Thích Quảng Đức tự thiêu phản đối đế quốc Mỹ xâm lược, đòi hòa bình thống nhất đất nước. Hoạt động của các Phật tử yêu nước, ủng hộ cách mạng, tác động sâu sắc đến tư tưởng, tình cảm hàng triệu thanh niên làm nhiệm vụ trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Trong đó có hàng chục vạn lượt cán bộ chiến sĩ vinh dự được làm nhiệm vụ quốc tế giúp cách mạng Lào.

Đến với đất nước Lào, những người lính Tình nguyện quân, ngoài việc phải ghi nhớ những quy định nghiêm ngặt trong Điều lệnh Quân đội. Chúng tôi luôn nhớ câu thành ngữ

* **Hội truyền thống Quân tình nguyện và Chuyên gia quân sự Việt Nam giúp Lào**

của người Việt: “Nhập gia tùy tục”, tìm hiểu và tôn trọng phong tục tập quán, đời sống văn hóa và tín ngưỡng, đặc biệt là tín ngưỡng thờ Phật của các tộc người Lào. “Phật giáo Lào, đã giành cho Quân tình nguyện & CGQS Việt Nam tình cảm gần gũi, yêu thương, từ bi, hỷ xả như con dân nước mình”.

Đến với đất nước Lào, xứ sở của hoa Chăm pa, những người Tình nguyện quân Việt Nam dễ nhận thấy sự tương đồng của Phật giáo Việt Nam và Phật giáo Lào. Trong hai cuộc kháng chiến, Phật giáo Lào đã đồng hành cùng dân tộc chiến đấu chống lại cái ác, vun đắp cho cái thiện nảy nở sinh sôi. Vì cái thiện, vì hạnh phúc của chúng sinh Phật giáo Lào đã tham gia vào cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc ngay từ những ngày đầu cuộc chiến đấu chống thực dân Pháp trở lại xâm lược Đông Dương lần thứ hai.

Thực dân Pháp và đế quốc Mỹ là kẻ thù chung của hai dân tộc Việt Nam và Lào. Liên minh chiến đấu Lào - Việt Nam được hình thành trên cơ sở tự nguyện, mục đích là giúp nhau, dựa vào nhau tiến hành cuộc đấu tranh giải phóng đất nước khỏi sự áp bức của thực dân, đế quốc.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Đông Dương (tiền thân của Đảng Cộng sản Việt Nam và Đảng Nhân dân cách mạng Lào), trong hai cuộc kháng chiến chống xâm lược, hàng chục vạn Quân tình nguyện Việt Nam được phái sang làm nhiệm vụ quốc tế tại Lào.

Lịch sử Quân tình nguyện và Chuyên gia quân sự Việt Nam, từng ghi nhận: Trong trận chiến đấu bảo vệ Thị xã Thà Khèc (3/1946) nhà chùa và nhà sư, đã trở thành cơ sở cách mạng, nhiều người tu hành trở thành cán bộ của cách mạng Lào. Trong trận chiến đấu bảo vệ Thị xã Thà khèc, nhà chùa là nơi cứu chữa thương binh Việt Nam và Lào, nhà sư trở thành chiến sĩ cứu thương.

Tháng 12 năm 1948, đoàn cán bộ Việt Nam từ Quảng Nam được cử sang phối hợp với cách mạng Lào, nhiều đồng chí được nhà chùa che chở, bí mật giúp đỡ, người tu hành và phật tử Lào trở thành giao liên cho cách mạng hai nước Việt – Lào.

Vun đắp cho cái thiện, loại bỏ cái ác, những năm chiến tranh, nhiều ngôi chùa Lào với kiến trúc cổ lộng lẫy đôi bờ sông Nậm U từ Phong Xa Lý đến cửa ngõ Kinh thành Luông Prabang, như các chùa Xúp Nạo, Suối Phùn, Mường Ngòi, Mường sừn, Hát Pang, Hát khọ, ... trở thành kho trạm của Quân tình nguyện Việt Nam.

Không chỉ có sông Nậm U, dọc tuyến sông Nậm Xeng, Nậm Xương nhiều ngôi chùa là kho dự trữ lương thực của cách mạng Lào, là điểm dừng chân phục hồi sức khỏe, chữa chạy

bệnh tật trên chặng đường công tác của các đơn vị Quân tình nguyện Việt Nam. Nhiều người Lào tu hành học vấn uyên thâm, giỏi y thuật, đã không ngần ngại cứu chữa thương bệnh binh Quân đội giải phóng nhân dân Lào và Tình nguyện quân người Việt Nam.

Chùa Lào còn là cơ sở cách mạng, cầu nối liên lạc giữa nhân dân với Quân đội giải phóng nhân dân Lào và Tình nguyện quân người Việt Nam. Là nơi nuôi dưỡng lòng yêu nước ủng hộ cách mạng của người dân Lào. Là chỗ dựa để cán bộ bám dân xây dựng cơ sở chính quyền, xây dựng Lực lượng vũ trang yêu nước. Không ít các nhà sư đã từng tham gia công tác trong các tổ chức cách mạng Lào và Bộ đội Pathet Lào, chiến đấu kiên cường, dũng cảm, đóng góp nhiều thành tích công lao vào sự nghiệp đấu tranh giải phóng nước Lào.

Trong chiến tranh ở một số tỉnh như: Luông Prabang, Sầm Nưa, đặc biệt là Xiêng Khoảng, chùa là mục tiêu đánh phá của Không quân đế quốc Mỹ. Kết thúc chiến tranh trên địa bàn tỉnh Xiêng Khoảng, không còn một ngôi chùa nào nguyên vẹn, những ngôi chùa cháy đen còn lại tượng Phật dầm mình trong nắng mưa, mãi là minh chứng hào hùng về sự hy sinh của Phật giáo cho cách mạng Lào. Bức tượng Phật Tổ ở chùa Phiawats, trong quần thể di sản văn hóa thế giới Cánh Đồng Chum, Mường Khun – Xiêng Khoảng, như một bằng chứng nhắc thế hệ sau cảnh giác với cái ác, không để cái ác lấy đi sự bình yên của nhân dân các bộ tộc Lào.

Những năm gần đây những đoàn cựu chiến binh Việt Nam trở lại xứ sở Hoa Chăm pa ngày càng nhiều hơn. Miền đất một thời người dân Lào và tình nguyện quân Việt Nam, sẽ chia cho nhau từng hạt muối, ngọn rau, bom đạn của kẻ ác không phân biệt người Lào – người Việt. Người Lào hy sinh bên người Việt, đất nước Lào trở thành nơi yên nghỉ của hàng vạn tình nguyện quân Việt Nam. Trong hàng vạn người con đất Việt ra đi vào cõi vĩnh hằng trên đất nước Triệu Voi, hầu hết họ không được tiễn đưa theo nghi thức tâm linh truyền thống của các tộc người Việt.

Chiến tranh đã lùi xa, nhưng trong ký ức người lính chưa bao giờ quên những đồng đội đã hóa thân vào cỏ cây đất đá trên xứ sở Chăm pa. Bởi vậy chùa Lào đã trở thành điểm đến của mỗi chuyến đi. Những người lính tình nguyện đến chùa gửi lòng mình vào nén hương thơm và những sản vật mang từ quê nhà đến. Không biết nhiều về nghi thức cúng dàng, đánh lễ, nhưng tất thấy mọi người đều cùng một tâm nguyện: cầu xin Phật tổ, cầu xin Quán thế âm Bồ Tát rộng mở lượng hải hà, dẫn dắt linh hồn những người con đất Việt, thả phách đang vùi sâu trong đất lạnh, linh hồn phiêu bạt chốn rừng thiêng núi thẳm, được tề tựu bên Phật tổ,

được Người dẫn dắt về đến quê nhà và đến được cõi niết bàn yên nghỉ vĩnh hằng trong sự che chở của đức Phật Thích Ca Mâu Ni.

Ngày 10 tháng 5 năm 2014, đoàn Cựu chiến binh Ban liên lạc QTN & CGQS Việt Nam tại Lào, thành phố Hà Nội đã cùng tăng ni, Phật tử chùa Phật Tích, thành phố Luang Prabang tổ chức Lễ cầu siêu cho liệt sĩ Việt Nam và Lào hy sinh trong hai cuộc kháng chiến và bảy cán bộ chiến sĩ Tiểu đoàn 41 Đặc công Quân khu Tây Bắc, ba liệt sĩ Đặc công Lào, hy sinh trong trận đánh cao điểm Phu Xạng đêm 21/3/1971. Thê phách của chín cán bộ chiến sĩ đặc công Việt Nam và Lào chìm sâu vào lòng đất núi Phu Xạng nằm ngay trên đường vào Cảng Hàng không quốc tế Luang PraBang. Thương tọa chủ trì và tăng ni, Phật tử, đã đưa bài vị của 6 cán bộ chiến sĩ Tiểu đoàn 41 vào chùa Phật Tích. Trong không khí buổi lễ trang nghiêm, thấm thiết tình quân dân hai nước, Thượng tọa chủ trì chùa và các Phật tử đã nói với những người lính tuổi đã cận kề thất thập từ Việt Nam sang tìm đồng đội hy sinh trên núi Phu Xạng : “ Các bác, các anh yên tâm, từ đây anh linh sáu liệt sỹ có bài vị trong chùa này là cầu nối với các liệt sỹ khác để đưa họ về đây, cùng được Phật tổ che chở và chúng tôi sẽ luôn hương nến đầy đủ cho các liệt sỹ ”. Sự cẩn thận của các vị tu sĩ và Phật tử Luang Prabang làm chúng tôi yên lòng hơn khi chia tay với những đồng đội hy sinh nơi đây để trở về tổ quốc.

Ban liên lạc Cựu chiến binh Quân tình nguyện và chuyên gia Việt Nam tại Lào là một trong những sợi dây gắn kết hai dân tộc Việt Nam - Lào. Trong điều kiện mới, những người lính tình nguyện năm xưa, đang nỗ lực góp phần trách nhiệm của mình cùng với Đảng, Nhà nước, nhân dân hai nước xây dựng, phát triển quan hệ hữu nghị vĩ đại, đoàn kết đặc biệt, hợp tác toàn diện Việt Nam, Lào, Lào Việt Nam.

Với tấm lòng hướng thiện, uống nước nhớ nguồn, để tưởng niệm - tri ân liệt sĩ Việt Nam và Lào, hy sinh trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng đất nước, vì độc lập dân tộc, vì hạnh phúc nhân dân hai nước Việt Nam và Lào. Với tư cách là những Phật tử của Phật giáo cả hai nước, nguyện vọng của cán bộ chiến sĩ Quân tình nguyện Việt Nam tại Lào, mong muốn được góp một phần nhỏ công sức giữ gìn phát triển quan hệ gắn bó mật thiết giữa Phật giáo Việt Nam và Phật giáo Lào và góp phần cùng với Đảng, Nhà nước, nhân dân hai nước đưa quan hệ đặc biệt Việt Nam – Lào, Lào Việt Nam phát triển lên tầm cao mới.

Chúng tôi mong trên đất nước Lào sẽ có nhiều cơ sở Phật giáo như chùa Phật Tích Luang Prabang, chùa Phật Tích, chùa Bàn Long ở Viêng Chăn đã có nhiều hoạt động ý nghĩa

thiết thực, làm vợi đi sự đau thương trong quá khứ của hai dân tộc Việt Nam và mong muốn Phật giáo Lào có sự lan tỏa và dấu ấn trên đất Việt Nam.

Chúng tôi xin được bày tỏ tâm nguyện của hàng vạn gia đình Việt Nam có người thân hy sinh trên chiến trường Lào: Sau này khi trung tu, tôn tạo chùa Bàn Long, Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam và Liên minh Giáo hội Phật giáo Lào giành một phần không gian thờ Chủ tịch Hồ Chí Minh, Chủ tịch Cayxôn Phômvihân, Chủ tịch Xuphanuvông và các liệt sĩ hai nước Lào và Việt Nam. Nguyện vọng của của cha mẹ, người thân, đồng đội và nhân dân Việt Nam cùng nhân dân các bộ tộc Lào luôn mong muốn anh linh các anh hùng liệt sĩ hai được an tĩnh, siêu thoát, được về bên Phật tổ, thường xuyên được nghe giáo huấn kinh pháp nhà Phật, được che chở bởi bàn tay Phật tổ.

Được như vậy sẽ thuận tiện cho phật tử hai nước mỗi khi lên chùa lễ Phật và dâng hương hoa tri ân các lãnh tụ, các anh hùng liệt sĩ trọn đời vì nước vì dân. Cầu trời Phật, các vị lãnh tụ và các liệt sĩ phù hộ cho hai dân tộc Việt Nam và Lào quốc thái dân an, tình hữu nghị Việt Nam - Lào, Lào - Việt Nam mãi mãi xanh tươi đời đời bền vững.!

Hà Nội, ngày 15 tháng 11 năm 2019.